

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-ROZPOZNAWCZA

INSPECTION AND SUPERVISION

Kontrole przestrzegania przepisów przeciwpożarowych

W 2005 r. komendy Państwowej Straży Pożarnej, realizując zadania kontrolno-rozpoznawcze przyjęte na ten rok, przeprowadziły ogółem 52 453 kontrole obejmujących 68 473 obiekty, w tym:

- 24 390 obiektów użyteczności publicznej (co stanowi 35,6% liczby skontrolowanych obiektów), w tym m.in.:
  - 3942 obiekty administracyjno-biurowe;
  - 2438 dyskotek i lokali gastronomicznych;
  - 2796 domów towarowych i supermarketów;
  - 1143 obiekty widowiskowo-sportowe;
- 22 666 obiektów produkcyjnych i magazynowych (33,1%);
- 4694 obiekty mieszkalne wielorodzinne (6,8%);
- 8714 obiektów zamieszkania zbiorowego (12,7%);
- 4208 obiektów gospodarstw rolnych (6,1%);
- 3801 obiektów resortu leśnictwa (5,5%).

W wyniku czynności kontrolno-rozpoznawczych stwierdzono ogółem 93 041 nieprawidłowości, w tym m.in.:

- 42 186 nieprawidłowości w obiektach użyteczności publicznej;
- 30 748 nieprawidłowości w obiektach produkcyjnych i magazynowych;
- 10 298 nieprawidłowości w obiektach zamieszkania zbiorowego.

Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło:

- stanu instalacji użytkowych – w 16 957;
- wyposażenia w podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe – w 10 193 obiektach;
- instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – 9285;
- instalacji wodociągowych wewnętrznych – w 6705;
- dróg ewakuacyjnych – 6580;
- warunków ewakuacji, mogących zagrażać życiu ludzi – w 5864;
- zaopatrzenia wodnego obiektów – w 2518;
- magazynowania oraz przetwarzania materiałów – w 1821;
- stanu dojazdów pożarowych do obiektów – w 1511.

Wyniki kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w poszczególnych grupach obiektów oraz strukturę stwierdzonych nieprawidłowości przedstawiają tabele 44–45 i 47–50 oraz rysunki 45–48.

Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości przez właścicieli, zarządzających i użytkowników obiektów lub terenów, komendy wszczęły 35 563 postępowania nakazowo-egzekucyjne, w ramach których:

- wydano 20 534 decyzje administracyjne, w tym 220 wstrzymujących roboty i zakazujących eksploatacji;
- wszczęto 586 postępowań egzekucyjnych;
- nałożono 2062 mandaty karne;
- skierowano 127 wystąpień do prokuratury;
- skierowano 27 wniosków do sądów;
- skierowano 12 227 wystąpień do innych instytucji i organów.

Zestawienie przeprowadzonych postępowań pokontrolnych przedstawiono w tabelach 44 i 47 oraz na rysunkach 49 i 50.

W ramach działalności kontrolno-rozpoznawczej prowadzono również czynności z zakresu wstępnego ustalania przyczyn powstawania i okoliczności rozprzestrzeniania się pożarów. Wśród 176 471 pożarów powstałych w 2005 r., dominującymi przyczynami były:

- podpalenia – 45,1%;
- nieostrożność osób dorosłych i dzieci w posługiwaniu się otwartym ogniem, przy wypalaniu pozostałości roślinnych, pracach pożarowo niebezpiecznych – 30,1%;
- wady oraz nieprawidłowa eksploatacja urządzeń elektrycznych (poza ogrzewczymi) – 3,9%;
- wady oraz nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych – 3,4%;
- wady oraz nieprawidłowa eksploatacja środków transportu – 1,7%.

Strukturę przypuszczalnych przyczyn pożarów przedstawia tabela 51 i rys. 51.

Z przeprowadzonych ocen i analiz wynika, że stan bezpieczeństwa pożarowego w kontrolowanych grupach obiektów ulega powolnej, aczkolwiek stałej poprawie. Świadczy najlepiej o tym wskaźnik liczby ofiar śmiertelnych w pożarach na milion mieszkańców rocznie, który wynosi około 12, z lekką tendencją spadkową, i odpowiada średniej w najbardziej rozwiniętych krajach świata.

Liczbę ofiar śmiertelnych w pożarach w latach 1995–2005 przedstawia tabela 46.

Wyniki czynności kontrolno-rozpoznawczych wykorzystano do wykonania następujących opracowań

- Analizy funkcjonowania systemu monitoringu pożarowego. Na terenie kraju znajduje się 5245 obiektów objętych obowiązkiem wyposażenia w instalacje sygnalizacyjno-alarmowe, z tego 4564 obiektów (87%) posiada ww. instalacje, a 4114 obiektów (78,4%) połączonych jest z Państwową Strażą Pożarną.
- Oceny przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w stacjach paliw, bazach i rozlewniach gazu płynnego, w budynkach mieszkalnych, administracyjno-biurowych i zamieszkania zbiorowego wysokich i wysokościowych oraz w obiektach, w których organizowane są imprezy masowe.
- Analizy porównawczej zagrożenia pożarowego w podstawowych grupach obiektów na podstawie danych z czynności kontrolno-rozpoznawczych w latach 2000–2004.

W ramach doskonalenia działalności kontrolno-rozpoznawczej

- Przygotowano projekt nowelizacji rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków innych obiektów budowlanych i terenów.
- Współdziałano w opracowaniu projektu rozporządzenia MSWiA w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania.
- Sporządzono 236 opinii dotyczących interpretacji przepisów prawnych z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
- Opracowano 37 opinii w sprawie zastosowania technicznych zabezpieczeń przeciwpożarowych.
- Zaopiniowano 147 projektów ustaw i rozporządzeń oraz projektów Polskich Norm.
- Uczestniczono w pracach:
  - Komisji Aprobata Technicznych Instytutu Techniki Budowlanej w zakresie „Wyrobów i systemów bezpieczeństwa pożarowego”;
  - dziewięciu Normalizacyjnych Komisji Problemowych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego;
  - czterech Zespołów Roboczych Komitetu Specjalistycznego ds. budowy kryteriów technicznych w certyfikacji usług z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
  - międzyresortowych komisji uzgadniających akty prawne dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa;
  - Komitetu Technicznego ds. Certyfikacji Technicznych Zabezpieczeń Przeciwpożarowych oraz Komitetu Technicznego ds. Certyfikacji Urządzeń Sygnalizacji Alarmu Pożaru i Automatyki Pożarniczej przy Jednostce Certyfikującej Wyroby Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej w Józefowie;
  - Krajowego Forum Konsultacyjnego z zakresu Urządzeń Dźwigowych Centrum Bezpieczeństwa Technicznego.
- Problematykę technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych i działań prewencyjnych PSP przedstawiano na:
  - naradach szkoleniowych, służbowych i spotkaniach z naczelnikami wydziałów kontrolno-rozpoznawczych komend wojewódzkich PSP, a także z rzeczoznawcami do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych;
  - seminariach i szkoleniach pionu kontrolno-rozpoznawczego w Białymstoku, Krakowie, Wrocławiu, Warszawie i Kielcach.
- W zakresie określania wymagań dotyczących przygotowania zawodowego oraz zasad nadzoru w stosunku do osób wykonujących funkcje rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych i ustalania trybu stwierdzania przygotowania zawodowego do sprawowania tych funkcji:
  - przeprowadzono egzamin dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, do którego przystąpiło 35 osób, a 7 z nich uzyskało zaświadczenie o wymaganym przygotowaniu zawodowym i powołaniu do sprawowania funkcji rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych;

- przeprowadzono dwa sprawdziany ze znajomości zmian w przepisach prawa i wiedzy technicznej dotyczących ochrony przeciwpożarowej dla rzeczoznawców (146 osób).
- W zakresie działań usprawniających przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych:
  - zorganizowano naradę szkoleniową dla naczelników wydziałów kontrolno-rozpoznawczych;
  - rozpatrzono dziewięć odwołań od decyzji administracyjnych i 15 zażaleń na postanowienia komendantów wojewódzkich PSP;
  - udzielono odpowiedzi na pięć skarg skierowanych do WSA i jedną do NSA;
  - rozpatrzono siedem skarg na działalność komend wojewódzkich PSP w zakresie kontrolno-rozpoznawczym;
  - opracowano analizę statystyczną spraw skierowanych do Naczelnego Sądu Administracyjnego na akty administracyjne organów Państwowej Straży Pożarnej;
  - analizowano na bieżąco rozstrzygnięcia przyjęte przez sądy w zakresie przepisów przeciwpożarowych.
- Przygotowano testy i przeprowadzono finał Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym (Dyrektywa SEVESO II), obrony cywilnej i ochrony ludności

- Dokonano analizy funkcjonowania gminnych, powiatowych i wojewódzkich procedur wykrywania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach.
- Zaktualizowano Wykaz Krajowych Zasobów przeznaczonych do wykorzystania w razie użycia broni ABC przeciwko ludności cywilnej dla potrzeb ochrony ludności.
- W ramach przekazywania informacji o zagrożeniach zainteresowanym podmiotom, zaktualizowano i przekazano „Ocenę zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego” na potrzeby sporządzenia „Planu działania na wypadek szczególnych zagrożeń” dziewięciu operatorom pocztowym.
- Przeprowadzono miesięczną studencką praktykę zawodową trzech studentów z Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego i siedmiu studentów Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP.
- Uczestniczono w opracowaniu nowego „Planu Operacyjnego Funkcjonowania Szefa Obrony Cywilnej Kraju w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”, zgodnie z Decyzją nr 5 Komendanta Głównego PSP, szefa OCK z dnia 22 marca 2005 r.
- Zaopiniowano cztery „Plany reagowania kryzysowego” województw: małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego i podkarpackiego.
- Zaopiniowano „Sektorowy Program Operacyjny Środowisko, w ramach Narodowego Planu Rozwoju 2007–2013” i sformułowano do niego uwagi końcowe.
- Przygotowano materiał z zakresu ochrony przeciwpożarowej do opracowania pt. „Poradnik dla młodzieży. Jak bezpiecznie zachować się na wsi”, wydanego przez Państwową Inspekcję Pracy.

- W ramach działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym:
  - rozpatrzono pięć odwołań od decyzji komendantów wojewódzkich PSP w przedmiotowym zakresie;
  - uczestniczano w kontrolach działalności komend wojewódzkich PSP we Wrocławiu, Olsztynie i Opolu;
- Uczestniczano w opiniowaniu projektów następujących aktów prawnych:
  - ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw;
  - ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska;
  - ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Planie Rozwoju oraz niektórych innych ustaw;
  - rozporządzenia ministra gospodarki i pracy zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku, albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
  - rozporządzenia ministra gospodarki i pracy zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać raport o bezpieczeństwie zakładu o dużym ryzyku;
  - rozporządzenia prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Ochrony Środowiska uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;
  - rozporządzenia ministra środowiska w sprawie warunków i zakresu dostępu do wojewódzkiej bazy informacji o korzystaniu ze środowiska;
  - rozporządzenia ministra środowiska w sprawie wzoru raportu wojewódzkiego zawierającego informacje o korzystaniu ze środowiska oraz sposobu jego przedstawiania;
  - rozporządzenia ministra infrastruktury w sprawie warunków i zasad wykorzystywania lotnisk lotnictwa służb porządku publicznego przez lotnictwo cywilne oraz obowiązków zarządzających tymi lotniskami;
  - rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
  - rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw koordynacji działań administracji rządowej wobec wyzwań globalnych;
  - rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach;
  - normy obronnej Pr-NO-13-A232 „Amunicja i materiały wybuchowe. Zasady bezpieczeństwa podczas transportu. Postanowienia ogólne”.
- W ramach współpracy międzynarodowej, w szczególności związanej z planowaniem cywilnym NATO, zapobieganiem poważnym awariom przemysłowym oraz wdrażaniem norm europejskich w planowaniu ochrony ludności:
  - przygotowano informację obejmującą zasadnicze cele powołania Grupy Roboczej Komitetu Kompetentnych Władz ds. Dyrektywy SEVESO II;

- zaopiniowano dwa dokumenty dotyczące funkcjonowania międzynarodowej Grupy Ekspertów ds. Systemów Ostrzegania i Alarmowania (GOEWDS) NATO;
- zaopiniowano pięć dokumentów i kwestionariuszy z krajów UE w zakresie ochrony ludności;
- uczestniczo w szkoleniach ekspertów w ramach Mechanizmu Wspólnotowego UE (luty – Szwecja, marzec – Dania) oraz spotkaniach w Brukseli (12–13 września) i Warszawie (26 września);
- uczestniczo w seminarium „Zarządzanie ryzykiem w aspekcie planowania przestrzennego” w dniach 21–23 kwietnia w Finlandii;
- w czerwcu, uczestniczo w międzynarodowych ćwiczeniach EUPOLEX 2005 w Trzebieniu;
- uczestniczo w spotkaniach grupy GOEWDS w Budapeszcie (19–20 maja) i Luksemburgu (27–28 października);
- uczestniczo w spotkaniach Technicznej Grupy Roboczej (TWG) dotyczącej planowania przestrzennego w zakresie Dyrektywy SEVESO II, w Austrii (9–12 maja) i Wielkiej Brytanii (12–14 października);
- uczestniczo w spotkaniach Technicznej Grupy Roboczej (TWG) dotyczącej kontroli w zakresie Dyrektywy SEVESO II, we Włoszech w dniach 9–10 czerwca;
- uczestniczo w pracach Grupy Roboczej Komitetu Kompetentnych Władz ds. Dyrektywy SEVESO II w Luksemburgu (14–15 kwietnia) i Wielkiej Brytanii (12–14 października);
- uczestniczo w corocznym posiedzeniu Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Zagrożeń Transgranicznych (Witnica, 15 kwietnia);
- uczestniczo w międzynarodowym seminarium na temat „Sytuacje niebezpieczne. Zapobiegania i likwidacja” na Białorusi w dniach 7–9 czerwca;
- uczestniczo w I seminarium dotyczącym ochrony infrastruktury krytycznej w Brukseli w dniach 6–7 czerwca;
- uczestniczo w międzynarodowej konferencji „Ochrona zabytków na wypadek szczególnych zagrożeń” w dniach 27–29 września w Krakowie;
- uczestniczo w spotkaniu dyrektorów generalnych Grupy Wyszechradzkiej we Wrocławiu w dniach 29 czerwca – 1 lipca;
- uczestniczo w seminarium CPC NATO w dniach 6–10 września w Mołdawii;
- zorganizowano spotkanie międzynarodowej Grupy Fire Safety Network w Warszawie w dniach 1–2 grudnia;
- uczestniczo w pracach Grupy Ekspertów w ramach projektu UE dotyczącego porównania metodologii w zakresie oceny i zarządzania ryzykiem sejsmicznym, urbanistycznym oraz związanym z zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i nuklearnymi (CBRN) we Francji w dniach 14–17 listopada;
- uczestniczo w III spotkaniu zorganizowanym przez Europejską Akademię Ochrony Przeciwpozarowej w Holandii w dniach 10–12 listopada;
- uczestniczo w Międzynarodowym Forum Bezpieczeństwa Pożarowego na Litwie w dniach 12–14 października;
- uczestniczo w warsztatach dotyczących oceny ryzyka infrastruktury krytycznej w Wielkiej Brytanii – 6 grudnia.